

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ З ФІЛОСОФСЬКОЇ АНТРОПОЛОГІЇ

Тема 1. Предмет філософської антропології

1. Філософська антропологія – універсальне вчення про людину.
2. Автономія розуму як умова людяності і як загроза тоталітаризму.
3. Дія як вчинок й інструментальна дія.
4. Ігрова природа людини.

Тема 2. Місце і роль філософської антропології в системі філософського й гуманітарного знання

5. Різновиди антропології: філософська антропологія, застосовна антропологія, структурна антропологія.
6. Антропологія між гуманітарними й природничими науками: зв'язок антропології з біологією, історією, культурологією і лінгвістикою.
7. Метаантропологія – філософія чи наука?
8. Антропологія як практична і як теоретична філософія.

Тема 3. Три кола уявлень про людину: раціональна реконструкція історії антропологічних поглядів

9. Філософські, релігійні й наукові уявлення про людину.
10. Зародження філософського вчення про людину в античній філософії: людина як міра всіх речей у філософії софістів, сократичний поворот, три рівня душі і розрізнення теоретичного й практичного пізнання за Аристотелем.
11. Атараксія як ідеал людського життя в елліністичній філософії.
12. Уявлення про людину в іудейсько-християнській духовній традиції.
13. Людина як створіння Бога.
14. Образ Христа й ідея Боголюдини.
15. Сцієнтистські уявлення про людину.
16. Людина як результат природної еволюції.
17. Гуманістична складова вчення про людей як про представників одного біологічного виду.

18. Людина-машина. Криза європейського людства як наслідок математизації природи, що спричинила забуття життєсвіту.
19. Телос європейської цивілізації – узгодження життя з вимогами розуму.

Тема 4. Винайдення суб'єктивності

20. Історія виникнення поняття суб'єктивності в європейській філософії.
21. Картезінаське гасло й сучасні уявлення про суб'єктивність.
22. Психофізична проблема.
23. Гайдегера критика поняття «суб'єкт» у сучасній філософії.

Тема 5. Філософія підозри як теоретичне тло філософської антропології

24. Фридрих Ніцше про свою філософію як про «школу підозри».
25. Поль Рікер про «філософію підозри».
26. Воля до сили як фундаментальний принцип життя.
27. Значення концепції несвідомого Зигмунда Фрейда для філософської антропології.
28. Марксове вчення про економічний інтерес як прихований чинник людського буття.

Тема 6. Заснування філософської антропології у творах Шелера, Плеснера, Гелена

29. Людина як хвора тварина: вплив Ніцше на виникнення філософської антропології.
30. Чуттєвий порив, інстинкт асоціативна пам'ять і дух.
31. Сублимація за Фрейдом і за Шелером.
32. Тварина у природному середовищі й космос як довкілля людини.
33. Філософський сенс фундаментальних антропологічних законів.
34. Дія як специфічний спосіб буття людини.

Тема 7. Фундаментальна онтологія Гайдегера та філософська антропологія

- 35.Фундаментальна онтологія і філософська антропологія.
- 36.Питання про буття і питання про суще.
- 37.Бакеш і екзистенціали людського буття.
- 38.Мова як оселя буття.

Тема 8. Політична антропологія Ганни Арендт

- 39.Становище людини й активне життя.
- 40.Праця і природність людини.
- 41.Робота як творчість у світі людини.
- 42.Дія або вчинок як модус діяльності, що «відбувається між людьми».
- 43.Політичність людського буття: людина як суспільна або політична тварина.
- 44.Влада як сила й насильство як слабкість.

Тема 9. Несвідоме, відчуження і репресія в людському бутті (Маркс, Фройд, Фром, Маркузе)

- 45.Відчуження як чинник людського буття.
- 46.Роль витискання або репресії у формуванні несвідомого.
- 47.Репресована свідомість і репресивна цивілізація.
- 48.Соціальне несвідоме і соціальний характер.

Тема 10. Інтерсуб'єктивність і тілесність як виміри людського буття (Гусерль, Сартр, Мерло-Понті)

- 49.Інтерсуб'єктивність як умова об'єктивності і як проблема конституювання Іншого.
- 50.Розрізнення живого тіла (Leib) й фізичного тіла (Körper) у трансцендентальній феноменології Гусерля.
- 51. Характеристики тілесного буття за Мерло-Понті: перманентність, подвійне відчуття, кінестеза, афективність.
- 52.Виміри тілесного буття за Сартром.

**Тема 11. Людське буття як діалог (Бубер) і як відповідь
(Вальденфельс)**

53. Два головні ставлення людини до світу:

54. Я-Ти і Я-Воно.

55. Діалог як спосіб людського існування.

56. Комплементарність Свого і Чужого в людському бутті.

57. Домагання з боку Чужого як головний чинник і респонзивність як фундаментальна риса людського існування.

58. Чуже в історії, політиці й культурі.